AUTOGRAPHA PUTNAMI SSP. GRACILIS LEMPKE V ČECHÁCH [LEPIDOPTERA, NOCTUIDAE]

Josef Moucha

Podčeleď Phytometrinae těší se v poslední době zvláštní pozornosti. Je to pochopitelné, neboť sem patří druhy významné jak z hlediska hospodářského, tak i zoogeografického. V druhém případě jde především o druhy, které v posledních letech rozšiřují areál svého výskytu. Na některé z těchto problémů jsme upozornili již dříve [MOUCHA - NOVÁK, 1956].

Překvapující bylo zjištění, že v evropské fauně kovoleskleců zůstal donedávna nerozpoznán druh podobný dobře známému kovolesklecí kostřavovému *(Chrysaspidia festucae* L.]. Nově odlišená forma byla původně popsána jako samostatný druh *Chrysaspidia gracilis* LEMPKE. Důkladný rozbor DUFAYův [1969] však ukázal, že nově popsaný druh je totožný se severoamerickým druhem *Chrysaspidia putnami* GROTE, 1873. Naše evropské populace nejsou však se severoamerickými zcela totožné, a proto správné označení v Evropě nově zjištěného kovolesklece je *Chrysaspidia putnami* ssp. *gracilis* LEMPKE, 1966.

Od kovolesklece kostřavového liší se především znaky na kopulačních orgánech, ale i kresbou, velikostí a do jisté míry i dobou výskytu. Vývojová stádia této subspecie zatím nebyla popsána, a proto lze doporučit, aby naši lepidopterologové věnovali oběma druhům zvýšenou pozornost a pokusili se o chov *A. putnami gracilis* LEMPKE, který není u nás jistě žádnou vzácností. Housenku nominátní formy popsal nedávno CRUMB [1966].

Přesný popis a rozlišovací znaky obou druhů najdou zájemci v podrobných studiích, které uveřejnili LEMPKE [1966], URBAHN [1967], WAGENER [1969] a další autoři, zejména však DUFAY [1969]. *Autographa putnami gracilis* LEMPKE je zpravidla menší [rozpětí křídel 28 až 33 mm] než kovolesklec kostřavový; u čer-

stvých exemplářů je základní zbarvení červenavější a stříbřité skvrny na předních křídlech vykazují rovněž určité rozdíly. Spodní stříbrná skvrna na apexu je kratší a širší, tedy okrouhlejší než u *A. festucae* L., kde je její tvar protáhlejší až čárkovitý. Obě stříbřité skvrny na středu křídla jsou u *A. putnami gracilis* LEMPKE zpravidla menší a rovněž okrouhlejší. Je pochopitelné, že je kresba dosti proměnlivá a uvedených znaků lze užít jen s určitou výhradou. Spolehlivé je však rozlišení podle kopulačních orgánů. Kornutus samčího aedoeagu je u *A. festucae* L. výrazně vyvinut a delší; *A putnami gracilis* LEMPKE je naopak delší unkus.

A. putnami gracilis LEMPKE byla popsána, původně jako samostatný druh, z Nizozemí. Byla zjištěna též v Anglii, v Dánsku, ve Švédsku, Norsku, Finsku, v obou částech Německa, v Rakousku, ve Francii i v severních oblastech evropské části SSSR. V muzejním materiálu Nár. muzea v Praze jsou dokladové kusy z Čech, z Rakouska a z Jugoslávie. *A. putnami gracilis* LEMPKE je rozšířena zřejmě po celé Evropě. Japonsko, Koreu a východní Sibiř obývá odlišná subspecie [ssp. *festata* GRAESER, 1889].

Dokladový materiál:

A. festucae L.: Bohemia: Praha [Silbernagel], Slaný [Moucha], Zálezly [Wihan], Liberec [Bilek], Česká Lípa [Michel]; Moravia Brno: [Silbernagel], Olomouc [Grosse].

A. putnami gracilis LEMPKE: Bohemia: Praha, Prokopské údolí, ex larva 25. 5. 1905 [coll. Srdínko], Praha [Troníček], Varnsdorf [leg.?].

Ve sbírce Holikově je jeden exemplář, označený lokalitou "Ohrid, Mazedonien" a ve sbírce Grosseho další kus z okolí Vídně [Wien, Umgebung"].

Zusammenfassung

AUTOGRAPHA PUTNAMI SSP. GRACILIS LEMPKE IN BÖHMEN [LEPIDOPTERA, NOCTUIDAE]

Die vor kurzem als *Autographa putnami* ssp. *gracilis* LEMPKE, 1966 beschriebene Form wurde schon in mehreren europäischen Län-

dern gefunden. Der Erstbeschreibung lagen Stücke aus den Niederlanden zugrunde; gleichzeitig wurde sie jedoch aus England, Dänemark und Finnland gemeldet [LEMPKE, 1966]. Aus Deutschland und Norwegen führt sie URBAHN [1967] an. Weitere Verbreitung: Österreich [WAGENER, 1969], Schweden [SVENSSON. 1967], Frankreich [DUFAY, 1969] und nördliche Gebiete der europäischen UdSSR [ŠULCS, 1968].

Im Material des Prager Nationalmuseums befinden sich Belegstücke aus Böhmen [Prag und Umgebung, Varnsdorf], Österreich [Wien-Umgebung] und Mazedonien [Ohrid].

Literatura

CRUMB S. E., 1956: The larvae of the Phalaenidae. Technical Bulletin, no. 1135, US Dept. of Agriculture, Washington. - DUFAY C., 1969: Un Plusiinae nouveau pour la France: *Chrysaspidia putnami* GROTE. Alexanor, *6*: 57-72, 24 figs. - LEMPKE B. J., 1966: Notes on the Genus *Autographa* HÜBNER, Subgenus *Chrysaspidia* HÜBNER. Ent. Berichten, *26*: 64-71, 22 figs. - MOUCHA J. - NOVÁK, I. 1956: Phytometrinae of the Western Carpathians. Acta faunistica ent. Mus. Nat. Pragae, *1*: 53-63. - SVENSON, I, 1967: Förädringar i Sveriges storfjärilfauna senaste tioasperiod. Opuscula ent., *32*: 233. - ŠULCS A., 1968: Neue und wenig bekannte Arten der Lepidopteren-Fauna Lettlands. 4. Mitteilung. Ann. ent. Fenn., *34*: 14. - URBAHN E., 1967: Die neue *Autographa gracilis* LEMPKE auch für Deutschland nachgewiesen. Ent. Zeitschrift, *77*: 38-44, 6 figs. - WAGENER P. S., 1969: *Autographa* HÜBNER [*Chrysaspidia* HÜBNER] *gracilis* LEMPKE neu für Österreich. Zeitschr. Wien. ent. Ges., *77* ["1967"]: 108.